

Complexnummer: 521310

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Leeuwenstein

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

521311, 521312

Woonplaats

Vught

Gemeente

Vught

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Leeuwensteinplein 5, 5261 EV Vught

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex, bestaande uit een GEMEENTEHUIS (complexonderdeel 1) en een RIJWIELSTALLING (complexonderdeel 2), gelegen in een park in landschapsstijl. Het complex ligt ten westen van de rijksweg tussen Eindhoven en 's-Hertogenbosch. Het gemeentehuis, dat in 1937 door de architect H.W. Valk werd verbouwd en uitgebreid in een Traditionalistische stijl met elementen van Neo-Renaissance, fungeerde oorspronkelijk als landhuis voor de bankier H. van Rijckevorsel. Dit oorspronkelijke landhuis "Leeuwenstein" werd in 1900 gebouwd in een Neo-Renaissance-stijl naar ontwerp van de architect J. Dony. Het koetshuis van dit voormalige landhuis doet nu dienst als rijwielstalling. De parkaanleg is gebaseerd op een ontwerp van de tuinarchitect D.F. Tersteeg.

Omschrijving

Het complex omvat het tot gemeentehuis omgebouwde landhuis en een rijwielstalling. Het gemeentehuis is gelegen aan de westzijde van een klein park met een vijver, dat een globaal rechthoekig terrein beslaat en wordt begrensd door de Leeuwensteinlaan (noordzijde), de Boxtelseweg (oostzijde), de Nachtegaalslaan (zuidzijde) en het Leeuwensteinplein (westzijde). De hoofdingang van het gemeentehuis ligt aan de westelijke zijde. Hiervoor is een plein aangelegd. Ten zuiden van dit plein, op de zuidwestelijke hoek van het gemeentehuis ligt de rijwielstalling.

Waardering

Het complex van het tot gemeentehuis omgebouwde landhuis "Leeuwenstein", is van algemeen belang. Het bezit

cultuurhistorische waarde, als bijzondere uitdrukking van een bestuurlijke ontwikkeling en illustreert het belang van Vught als buitenplaats en kunstenaarsdorp. Het complex bezit grote architectuurhistorische waarde door de bijzondere ornamentiek. Voorts is het complex van belang door de bijzondere visuele samenhang tussen groenaanleg en bebouwing en tevens als onderdeel van de Vughtse landgoederenreeks. Tenslotte is het complex van belang vanwege de hoge mate van gaafheid van de bebouwing.

Monumentnummer*: 521311

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 15 april 2002
Kadaster deel/nr: 16206/25

Monumentnaam**

Landhuis Leeuwenstein

Complexnummer

521310

Complexnaam

Complex Leeuwenstein

Woonplaats*

Vught

Gemeente*

Vught

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Leeuwensteinplein

Nr*

5

Toev.*

Postcode*

5261 EV

Woonplaats*

Vught

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vught

Sectie*

C

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

2223

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het GEMEENTEHUIS, dat gelegen is in een park in landsschapsstijl naar ontwerp van tuinarchitect D.F. Tersteeg kreeg haar huidige vorm na een verbouwing van het landhuis "Leeuwenstein", dat in 1900 werd gebouwd naar ontwerp van ir. J. Dony. Het gemeentehuis toont een Traditionalistische stijl met elementen van de Neo-Renaissance. In 1935 werd dit landhuis gekocht door de gemeente Vught, die door haar snelle groei behoefte had aan een ruimere huisvesting voor het gemeentehuis. In 1936 werd het landhuis door de architect H.W. Valk verbouwd tot een raadhuis met traditionalistische stijlelementen. Bij deze verbouwing werd het gebouw van een extra verdieping voorzien en werd het interieur aangepast. Voor de bouw, decoratie en meubilering van het gemeentehuis werden lokale ambachtslieden ingeschakeld.

Omschrijving

Het gemeentehuis heeft een kruisvormige plattegrond, waarvan de hoeken zijn opgevuld met lagere, plat afgedekte gedeelten. Het pand telt drie bouwlagen onder een samengesteld dak. Op de zuidoostelijke hoek heeft het gebouw een vierkante toren met een Welse helm. Tegen de zuidgevel bevindt zich een kleinere zeshoekige toren. Het licht overstekende dak is samengesteld uit een plat dak met schilden en een zadeldak, bedekt met leien in Maasdekking.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boven de voorgevel zijn aan de linkerkant van het dak twee kleine dakkapellen aangebracht. De gevels van het gebouw zijn opgetrokken in witgeschilderde baksteen, met natuurstenen vensterbanken en een natuurstenen waterlijst boven de eerste bouwlaag. De voorgevel van het gemeentehuis, de westgevel, is opgebouwd uit drie partijen. In het midden een risalerende partij die wordt afgesloten door een trapgevel met natuurstenen frontons. Aan weerszijden hiervan twee smallere gevelpartijen. De hoek tussen de vooruitspringende middenpartij en de terugliggende partij met het trappenhuis wordt opgevuld door een uitbouw voor de bodenkamer, die aan de bovenzijde wordt afgesloten door kantelen. Aan de rechterzijde van deze uitbouw bevindt zich een eenlaags aanbouwtje onder zadeldak, dat waarschijnlijk fungeerde als portiershuisje. De hoofdingang van het gemeentehuis bevindt zich in de middenpartij en is toegankelijk via een brede hardstenen bordestrap, die is voorzien van een gietijzeren balustrade, met op de uiteinden hiervan twee slangenkoppen, ondersteund door sierlijke voluten. De ingang wordt gevormd door een openslaande houten deur met vensters voorzien van een traliwerk. Deze deur heeft een getoogd bovenlicht met een glas-in-loodraam. Boven de ingangspartij, ter hoogte van de bel-etage een balkon, ondersteund door twee zuilen. In de muur van de middenpartij is een drietal ondiepe muurnissen tussen lisenen aangebracht.

In de voorgevel van het gemeentehuis zijn diverse venstervormen toegepast. Aan weerszijden van de middenpartij met trapgevel zijn meerruits schuifvensters met luiken aangebracht. Op de eerste verdieping en bel-etage zijn deze voorzien van boogtrommels, gesierd met geometrische ornamenten en aan de bovenzijde afgesloten door een licht vooruitspringende boog van onbeschilderd metselwerk. Het trappenhuis heeft ter hoogte van de eerste verdieping smalle recht afgesloten vensters, ter hoogte van de bel-etage drie smalle, hoge boogvensters. De middenpartij van de gevel heeft op de eerste verdieping smalle getoogde vensters, op de hoofdverdieping recht afgesloten vensters met boogtrommels en in de top een smal rondboogvenster.

De oostgevel kijkt uit op het park en de vijver. Ook hier een hoge, risalerende middenpartij met trapgevel en twee lagere partijen aan weerszijden hiervan. De in de middenpartij gevestigde kantoren (begane grond) commissiekamer (eerste verdieping) en raadszaal (bel-etage) zijn voorzien van smalle, hoge, getoogde zesdelige kruisvensters, die gekoppeld zijn en aan de bovenzijde gesierd worden door een boogtrommel met decoratief metselwerk. De lagere bouwdelen aan weerszijden hiervan hebben recht gesloten vensters, op de eerste verdieping gekoppeld met natuurstenen stijlen. Op de zuidhoek van deze gevel de toren, waarvan het muurwerk is voorzien van muurnissen en lisenen, waterlijsten en decoratief metselwerk. Aan de bovenzijde wordt de toren afgesloten door een natuurstenen balustrade met ijzeren pironen. In de zuidgevel zijn de muren van de torens voorzien van decoratief metselwerk. Ook hier verschillende venstervormen. In de kleine toren zijn, direct onder de helm een achttal galmaten aangebracht. In de helm vier kleine dakkapellen. Rechts van deze toren een recente aanbouw voor de lift.

De noordgevel heeft evenals de oost- en westgevel een risalerende middenpartij met trapgevel, met hierin muurnissen tussen lisenen. In de partij rechts hiervan meerruits vensters met glas-in-loodramen, boogtrommels met decoratief metselwerk en luiken. Boven de tweelaags partij links hiervan een recentelijk aangebrachte brandtrap. In de meest linkse partij de vensters van de commissiekamer en raadszaal, hoge, gekoppelde segmentboogvormige vensters onder afgeronde strek. Aan de buitenzijde van het gemeentehuis bevindt zich een aantal beelden, die verwijzen naar de ambachten. Zo vinden we op de hoeken van de noordgevel en op de hoeken van de middenpartij in de voorgevel vier terracotta beelden van de Vughtse beeldhouwer Ch. Grips, die een smid, een metselaar, een boer en een herder voorstellen. Tussen de vensters van de raadszaal in de oostgevel is een

beeld van Sint Joris aangebracht, vervaardigd door H.W. Valk. Daarnaast vinden we boven de steunberen van de kleine toren in de zuidgevel twee zandstenen beelden, voorstellende een schilddragende leeuw en een zittende figuur. Op het plein aan de voorzijde van het gemeentehuis bevinden zich tenslotte nog twee hardstenen leeuwen.

De bijzonder rijke aankleding van het interieur is goed bewaard gebleven. Op de bel-etage vormt de raadszaal het belangrijkste en meest rijk gedecoreerde vertrek. Het heeft een houten gewelf met moer- en kinderbalken, ondersteund door korbelen. De balken zijn beschilderd met geometrische motieven en voorzien van abstract-geometrisch houtsnijwerk. Boven de ingang bevindt zich een houten tribune met een gietijzeren balustrade, waarin siermotieven zijn verwerkt. Langs de gepleisterde wanden zijn fraaie lambriseringen met houtsnijwerk aangebracht. Glas-in-loodraam van Charles Eijck.

Naast de raadszaal de kamer voor het dagelijks bestuur, waarin met name het houten plafond met daarop een houten uurwerk en de lambrisering van belang is. De hal voor de raadszaal heeft een bijzonder rijke aankleding: de vloer van de gang voor de raadszaal bestaat uit groene geglazuurde stenen met koperen inlegwerk. Boven deze gang bakstenen koepelgewelfjes, rustend op pijlers van baksteen met natuurstenen blokken. In de wachtruimte voor de raadszaal een natuurstenen plafond met wapenschilden van de toenmalige burgemeester, enkele Commissarissen der Koningin, de familie Van Beuningen en de architect H.W. Valk. In deze ruimte meubilair met decoratief houtsnijwerk uit 1937.

Het trappenhuis heeft een fraaie houten trap met smeedijzeren hekwerken. Tussen de begane grond en de eerste verdieping is in de wand een geglazuurd terracottareliëf van de beeldhouwer Jacob Maris ingemetseld, voorstellende de Heilige Familie.

Op de eerste verdieping verdienen onder andere de hal, de houten entree en de burgemeesterskamer de aandacht. Ook hier meubilair uit 1937, o.a. een smeedijzeren hanglamp en paraplubak.

Waardering

Het gemeentehuis met park is van algemeen belang. Het gemeentehuis bezit cultuurhistorische waarde, als illustratie van een bestuurlijke ontwikkeling en illustreert het belang van Vught als buitenplaats en kunstenaarsdorp. Het gemeentehuis heeft architectuurhistorische waarden: met name het interieur naar ontwerp van H.W. Valk is een fraai voorbeeld van traditionalisme, waarin een belangrijke plaats werd gegeven aan het werk van lokale ambachtslieden. Het gemeentehuis en de inrichting daarvan vormen een goede illustratie van de visie van het gemeentebestuur en de architect met betrekking tot de eenheid van de kunsten. Het gemeentehuis is tevens van belang vanwege de hierin herkenbare karakteristieke signatuur van de architect H.W. Valk. Voorts is er sprake van een bijzonder rijke decoratie van zowel exterieur als interieur, alsmede van een zeer gevarieerd materiaalgebruik, met een afwisseling van houtwerk, pleisterwerk en schoon metselwerk. Het gemeentehuis bezit ensemblewaarden, door de sterke visuele samenhang tussen bebouwing en parkaanleg. Tenslotte kan gesproken worden van een hoge mate van gaafheid.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis

Monumentnummer*: 521312

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 15 april 2002
Kadaster deel/nr: 16206/25

Monumentnaam**

Landhuis Leeuwenstein

Complexnummer

521310

Complexnaam

Complex Leeuwenstein

Woonplaats*

Vught

Gemeente*

Vught

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Leeuwensteinplein

Nr*

5

Toev.*

Postcode*

5261 EV

Woonplaats*

Vught

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vught

Sectie*

C

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

2223

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De RIJWIELSTALLING is gelegen langs de Leeuwensteinlaan, rechts van het gemeentehuis. Het gebouwtje werd in 1900 gebouwd naar ontwerp van ir. J. Dony en fungeerde oorspronkelijk als koetshuis bij het landhuis Leeuwenstein. In 1937, bij de verbouwing van Leeuwenstein onder leiding van H.W. Valk, werd het gebouwtje vergroot en tot rijwielstalling verbouwd. De rijwielstalling toont elementen van de Middeleeuwse kasteelarchitectuur.

Omschrijving

Het eenlaags gebouw heeft een rechthoekige plattegrond en een licht overstekend zadeldak op klossen, gedekt met leien. De muren zijn opgetrokken in witgeschilderde baksteen, met waterlijsten in de voorgevel. Aan de noordzijde een schermgevel met twee ronde hoektorens en kantelen. De ingang wordt gevormd door een rondboogpoort met houten deur, waarboven een natuurstenen sluitsteen met kopje. Boven deze ingang een natuurstenen pelikaan op een licht uitkragende sokkel. Voor de ingang twee lage, gebogen bakstenen muurtjes. In de torens zijn spleetvormige vensters aangebracht.

De oost- en zuidgevel zijn voorzien van rondboogvensters met hardstenen afzaat. Op de zuidoostelijke hoek van het gebouwtje een bakstenen penant met ezelsrug.

Waardering

De rijwielstalling behorend bij het gemeentehuis is van algemeen belang. Het bezit cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een typologische ontwikkeling. Het heeft daarnaast architectuurhistorische waarde door de opvallende historiserende detaillering. De rijwielstalling bezit ensemblewaarde door de samenhang met het gemeentehuis. Tenslotte is de rijwielstalling van belang vanwege de gaafheid.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Rijwielstalling